

Transportstyrelsens föreskrifter om certifikat, flygskolor och instruktörsutbildning för ultralätt flygplan (UL);

TSFS 2013:18

Utkom från trycket
den 26 mars 2013

beslutade den 15 mars 2013.

LUFTFART

Transportstyrelsen föreskriver följande med stöd av 4 kap. 5 §, 7 kap. 3 § och 12 kap. 4 § luftfartsförordningen (2010:770).

Serie PEL/FSTD

Inledande bestämmelser

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter ska tillämpas vid utfärdande, förnyelse och utökning av flygcertifikat, behörighetsbevis och behörigheter för ultralätt flygplan och anger de befogenheter som flygcertifikatet och behörigheter ger innehavaren. Dessa föreskrifter ska också tillämpas av flygskolor som tillhandahåller utbildning för ovanstående certifikat och behörigheter.

2 § För en- och tvåsitsiga gyroplan med en maximal startmassa på högst 560 kg ska reglerna för ultralätt flygplan i dessa föreskrifter tillämpas.

Definitioner och förkortningar

3 § I dessa föreskrifter avses med

<i>behörighet</i>	en anteckning i en flygdagbok som fastställer speciella villkor, befogenheter eller begränsningar för certifikatet
<i>behörighetsbevis</i>	av luftfartsmyndighet eller behörigt organ utfärdat godkännande att utöva viss tjänst för instruktörer och kontrollanter
<i>behörigt organ</i>	organ som får tilldelas en specifik certifieringsuppgift av EASA eller Transportstyrelsen under deras tillsyn och ansvar
<i>distansflygning</i>	flygning som sträcker sig mer än 25 nautiska mil (NM) ut från startplatsen
<i>ensamflygning</i>	flygning under vilken en elev är enda personen ombord på ett luftfartyg

<i>flygplan</i>	luftfartyg tyngre än luften, som framdrivs av en kraftkälla och som får sin lyftkraft under flygning huvudsakligen genom luftens reaktioner mot dess fasta vingar
<i>flygtid i flygplan och ultralätt flygplan</i>	den totala tiden räknad från det att ett flygplan eller ett ultralätt flygplan bringas i rörelse i avsikt att starta till dess det efter flygning bringas att stanna
<i>förnyelse</i>	a) förnyelse (av t.ex. en behörighet eller ett godkännande): den administrativa åtgärd som vidtas efter det att en behörighet eller ett godkännande har upphört att gälla och som förnyar befogenheterna enligt behörigheten eller godkännandet för ytterligare en angiven tidsperiod som följer efter det att angivna krav har uppfyllts b) förlängning (av t.ex. en behörighet eller ett godkännande): den administrativa åtgärd som vidtas under den tid som en behörighet eller ett godkännande gäller och som tillåter innehavaren att fortsätta att utöva befogenheter enligt behörigheten eller godkännandet för ytterligare en angiven tidsperiod som följer efter det att angivna krav har uppfyllts
<i>gyrokooper</i>	se gyroplan
<i>gyroplan</i>	luftfartyg tyngre än luften, som får lyftkraft under flygning genom luftens reaktion mot en eller flera fritt roterande rotor
<i>klass av luftfartyg</i>	typer av luftfartyg som i certifikat- och utbildningshänseende är sammanförda och som är likvärdiga
<i>kompetenskontroll</i>	uppvisade av färdigheter för att förlänga eller förnya behörigheter, inbegripet sådana muntliga prov som kan krävas
<i>PC</i>	(Proficiency Check) kompetenskontroll
<i>personlig flygdagbok</i>	(pilot log book) dagbok där uppgifter om utbildningar, flygningar, tid i simulerade hjälpmedel och luftfartyg redovisas
<i>pilot</i>	behörig person med uppgift att föra luftfartyg
<i>praktiskt prov</i>	uppvisande av färdigheter inför utfärdande av certifikat eller behörigheter, inbegripet sådana muntliga prov som kan krävas
<i>UL</i>	ultralätt flygplan

ultralätt flygplan

ett flygplan med högst två sittplatser

1. vars högsta tillåtna flygvikt för landflygplan inte får överstiga 300 kg för ensitsiga eller 450 kg för tvåsitsiga, med fallskärmsystem monterat som kan bära upp hela flygplanet får högsta tillåtna flygvikt inte överstiga 315 kg respektive 472,5 kg,

2. vars högsta tillåtna flygvikt för sjöflygplan inte får överstiga 330 kg för ensitsiga eller 495 kg för tvåsitsiga,

3. vars sammanlagda tillsatsvikt för förare/passagerare, bränsle och bagage lägst ska vara 95 kg för ensitsigt och 175 kg för tvåsitsigt flygplan,

4. vid högsta tillåtna flygvikt och flygning rakt fram med avdragen motor i landningskonfiguration ska flygplanet kunna vara styrbart ned till en flygfart av 35 knop (65 km/h) CAS, och

5. delas in i två klasser, klass A för flygplan som manövreras helt eller delvis genom tyngdpunktsförflyttning och klass B för flygplan som manövreras helt med roder- eller spoilerstyrning.

Villkor för påbörjande av utbildning

4 § Eleven ska senast vid ensamflygning ha ett medicinskt intyg lägst av den klass som krävs för certifikat för lätta luftfartyg (LAPL) enligt kommissionens förordning (EU) nr 1178/2011 av den 3 november 2011 om tekniska krav och administrativa förfaranden avseende flygbesättningar inom den civila luftfarten i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008¹, ändrad genom kommissionens förordning (EU) nr 290/2012², samt elevtillstånd enligt Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2013:12) om certifikat, auktorisationer och behörighetsbevis. Elevtillståndet kan erhållas tidigast vid fyllda 16 år.

Villkor för utfärdande av certifikat**Allmänna krav**

5 § En sökande ska ha uppnått en ålder av minst 17 år.

6 § En sökande ska ha ett gällande elevtillstånd och ett medicinskt intyg lägst av den klass som motsvarar det som krävs för certifikat för lätta luftfartyg (LAPL) enligt förordning (EU) nr 1178/2011 samt uppfylla de allmänna villkoren för utfärdande av certifikat enligt dessa föreskrifter och

¹ EUT L 311, 25.11.2011, s. 1 (Celex 32011R1178).

² EUT L 100, 5.4.2012, s. 1 (Celex 32012R0290).

Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2013:12) om certifikat, behörigheter och behörighetsbevis.

7 § Vid utfärdande och förnyelse av certifikat ska den sökande ha en giltig radiotelefonibehörighet utfärdad eller godkänd av Transportstyrelsen.

Teoretiska krav

8 § En sökande ska ha genomgått teoretisk utbildning vid godkänd flygskola för ultralätt flygplan (UL) enligt godkänd utbildningshandbok för ultralätt flygplan. Sökanden ska vid skriftligt prov anordnat av flygskolan visat sig ha nödvändiga kunskaper i ämnena

1. luftfartsrätt,
2. människans prestationsförmåga,
3. meteorologi,
4. radiotelefoni,
5. flygningens grundprinciper,
6. operativa förfaranden,
7. genomförande och planering av flygningar,
8. allmän luftfartygskunskap, och
9. navigering

Detaljkraven framgår av godkänd utbildningshandbok för ultralätt flygplan.

En sökande som har giltigt flygcertifikat för flygplan enligt förordning (EU) nr 1178/2011 uppfyller de teoretiska kraven och behöver inte avlägga teoriprov.

Praktiska krav

9 § En sökande ska ha genomgått praktisk utbildning vid godkänd flygskola för ultralätt flygplan och under utbildningen erhållit minst 20 timmars flygtid. Av dessa ska minst 5 timmar och minst 30 starter och landningar vara förvärvade under ensamflygning med ultralätt flygplan av den klass som behörigheten ska omfatta. Minst 2 av dessa timmar ska utgöras av distansflygning inkluderande minst 1 flygning av minst 50 nautiska mil (NM) längd med landning på en i förhand bestämd flygplats, startflygplatsen oräknad.

Vid ensamflygning ska sökanden ha ensamflygarbevis utfärdat av flygskolan.

10 § Utbildningen får förkortas enligt flygskolans bedömning för sökande som antingen

1. har erhållit utbildning på ultralätt flygplan utomlands,
2. har eller har haft flygcertifikat för flygplan, helikopter eller segelflygplan,
3. har eller har haft en pilotlicens för hängglidare vid utbildning till ultralätt flygplan klass A, eller
4. har genomgått militär flygförarutbildning.

11 § Den grundläggande delen av utbildningen till ultralätt flygplan ska vara genomförd med tvåsitsigt ultralätt flygplan med UL-instruktör. Del av utbildningen till UL klass B kan fram till ensamflygarnivå få genomföras med flygplan eller motorsegelflygplan under förutsättning att instruktören har behörighet att utbilda på respektive kategori.

12 § Detaljkraven för den praktiska utbildningen framgår av godkänd utbildningshandbok för ultralätt flygplan för respektive klass och behörighet.

13 § Efter genomförd utbildning ska sökanden avlägga praktiskt prov inför UL-instruktör som innehar behörighetsbevis, enligt program i godkänd utbildningshandbok för ultralätt flygplan.

14 § Den som genomgått utbildning till UL-instruktör enligt godkänd utbildningshandbok för ultralätt flygplan och innehar behörighetsbevis för instruktör, är behörig som instruktör för respektive klass och får vara UL-instruktör vid praktisk utbildning. Den som har giltig instruktörsbehörighet för flygplan och erfarenhet av flygning med ultralätt flygplan kan efter bedömning av flygskola godkännas att utbilda instruktörer för ultralätt flygplan.

15 § Ultralätt flygplan får flygas av den som har ett giltigt certifikat för flygplan utfärdat enligt förordning (EU) nr 1178/2011 under förutsättning att

1. det medicinska intyget är giltigt,
2. innehavare erhållit klassutbildning på den klass ultralätt flygplan som ansökan avser,
3. omfattningen av utbildningen fastställs av flygskolan, och
4. godkänt praktiskt prov har avlagts inför UL-instruktör med behörighetsbevis.

Behörigheten att få flyga ultralätt flygplan ska, efter ansökan till Transportstyrelsen, föras in i bilaga till sökandens certifikat. Intyg på genomgången utbildning som utfärdats av flygskolan och flygprovprotokoll ska bifogas ansökan.

Giltighetstider

16 § Ett elevtillstånd och ett certifikat för ultralätt flygplan ska utfärdas och förnyas med en längsta giltighetstid av 5 år.

Villkor för förnyelse av certifikat

17 § Den som ansöker om att förnya sitt certifikat ska uppfylla de allmänna villkoren för förnyelse av certifikat enligt Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2013:12) om certifikat, auktorisationer och behörighetsbevis.

Godkännande av flygskolor för ultralätt flygplan (UL)

18 § En flygskola för utbildning till UL-certifikat och tillhörande klassbehörigheter ska vara godkänd av Transportstyrelsen eller av Transportstyrelsen godkänt behörigt organ.

Krav på flygerfarenhet/kompetenskontroll (PC)

19 § För att få tjänstgöra som pilot med ultralätt flygplan (UL) ska piloten under de närmast föregående 12 månaderna dels ha utfört minst 12 starter och landningar med ultralätt flygplan av samma klass, dels ha en sammanlagd flygtid av minst 12 timmar med någon kategori av flygplan.

20 § Om kraven på flygtid och antal starter och landningar inte är uppfyllda, krävs kompletterande utbildning vid godkänd flygskola samt kompetenskontroll (PC). Kompetenskontroll ska utföras inför UL-instruktör och antecknas i flygdagboken.

21 § Omfattningen av den kompletterande utbildningen fastställs av flygskolan.

22 § Följande begränsningar gäller:

1. innehavare av flygcertifikat får endast flyga den klass/typ han eller hon utbildats på,
2. passagerare får medföras endast om föraren har
  - a) erhållit ytterligare minst 10 timmars flygtid på UL-flygplan sedan certifikatet för ultralätt flygplan utfärdats, och
  - b) utfört minst 3 starter och landningar med aktuell klass under de senaste 90 dagarna.

Utbildning och prov på ny klass eller typ

23 § En certifikatinnehavare ska genomgå teoretisk och praktisk utbildning för varje ny klass eller typ av ultralätt flygplan. Utbildningen ska genomföras enligt godkänd utbildningshandbok för ultralätt flygplan.

Utbildningen till ny klass eller typ ska ske vid godkänd flygskola.

24 § En anteckning om att piloten utbildats och godkänts att föra ny klass eller typ ska föras in i pilotens flygdagbok av UL-instruktören.

Behörighetsbevis och utbildning till UL-instruktör

Villkor för påbörjande av utbildning

25 § Innan utbildning till UL-instruktör påbörjas ska eleven inneha ett giltigt certifikat för ultralätt flygplan med relevant klass eller ett giltigt certifikat för flygplan utfärdat enligt förordning (EU) nr 1178/2011 och behörighet på den klass av ultralätt flygplan som utbildningen ska ske på samt inneha ett giltigt medicinskt intyg.

26 § Eleven ska vara minst 18 år. En innehavare av flygcertifikat för flygplan eller certifikat för ultralätt flygplan ska ha en total flygtid om minst 200 flygtimmar. Minst 50 flygtimmar ska ha genomförts med UL. Av dessa 200 flygtimmar kan 50 flygtimmar ha genomförts med motorsegelflygplan.

27 § Eleven ska genomgå teoretisk och praktisk utbildning vid en av Transportstyrelsen eller behörigt organ godkänd flygskola med tillstånd till UL-instruktörsutbildning. För innehavare av giltig flyginstruktörsbehörighet för flygplan kan utbildningen förkortas enligt bedömning av flygskolan.

Om eleven inte tidigare fått utbildning i pedagogik och undervisningsmetodik ska det ingå i utbildningen.

28 § Utbildningen ska avslutas med ett skriftligt och ett praktiskt prov för aktuell klass vid flygskola. Efter genomförd godkänd utbildning ska flygskolan utfärda ett intyg på genomgången utbildning. Behörigheten ska antecknas i elevens flygdagbok.

Giltighet och villkor

29 § Den som genomgått utbildning till UL-instruktör måste, för att få verka som sådan, under de senaste 36 månaderna ha förvärvat minst 15 timmars flygtid som UL-instruktör på aktuell klass. Minst 5 av dessa timmar ska ha förvärvats under de senaste 12 månaderna.

30 § Om flygtidskravet inte är uppfyllt ska kompletterande utbildning ske vid en godkänd flygskola som innehar tillstånd för utbildning till UL-instruktör. Omfattningen av den kompletterande utbildningen fastställs av flygskolan.

Efter genomförd kompletterande utbildning ska en kompetenskontroll på aktuell klass avläggas inför UL-instruktör. Den godkända kontrollen ska antecknas i sökandens flygdagbok.

31 § En godkänd kompetenskontroll ersätter ovanstående flygtidskrav i 28§ under de första 36 månaderna efter avlagd kompetenskontroll.

Befogenheter

32 § En genomgången utbildning och godkänd kompetensbedömning till UL-instruktör berättigar till att utbilda till UL-certifikat på aktuell klass vid en godkänd flygskola med tillstånd för sådan utbildning samt att utföra kompetenskontroll för UL.

33 § För att utbilda en sökande till en behörighet ska instruktören vara UL-instruktör samt inneha den relevanta behörigheten. Utbildningen ska ske vid en godkänd flygskola.

34 § För att kunna utnyttja befogenheterna i 31 § ska även flygcertifikat, medicinskt intyg och behörighet för aktuell behörighet och klass av ultralätt flygplan vara giltigt.

Utbyte av utländskt certifikat för ultralätt flygplan

35 § För utbyte av UL-certifikat krävs att sökanden utfört svensk kompetenskontroll samt avlagt teoriprov i samtliga ämnen.

Undantag

36 § Transportstyrelsen kan medge undantag från dessa föreskrifter.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna författning träder i kraft den 8 april 2013, då Luftfartsstyrelsens föreskrifter (LFS 2008:7) om certifikat för ultralätt flygplan (UL) ska upphöra att gälla.

2. Certifikat, behörighetsbevis, intyg, tillstånd och godkännanden som utfärdats enligt äldre föreskrifter gäller fortfarande för den giltighetstid som framgår av respektive handling.

På Transportstyrelsens vägnar

STAFFAN WIDLERT

Katarina Wigler
(Sjö- och luftfartsavdelningen)